

Aan: leden van de gemeenteraad van Roosendaal
i.a.a. het college van B&W

Van: Rekenkamer West-Brabant

Betreft: **keuze onderzoeksonderwerp; onderzoeksplan 2023**
31 maart 2023

Geachte raadsleden,

Per brief van 16 februari j.l. informeerden wij u over de wijze waarop wij wilden komen tot de keuze van ons eerst onderzoeksonderwerp.

Op basis van ons verzoek om onderwerpen in te dienen, ontvingen we 15 reacties, te weten:

1. De impact van regels/protocollen in sociaal domein, op maatwerk en efficiënte dienstverlening
2. Effect van inwonerswijken op afstand inwoners - politiek
3. Noodzakelijkheid van geheime stukken en vergaderingen
4. Betrokkenheid jongeren bij nieuw beleid
5. Gevolgen cybersecurity
6. Implementatie Omgevingswet (ex ante onderzoek)
7. Ondernijning
8. Risicomanagement
9. Beleid gemeente gericht op sociale klassen
10. Aanpak woningtekort
11. Toegevoegde waarde subsidies
12. Verduurzaming veehouderij
13. Afhandelingstermijnen vergunningen en andere aanvragen
14. Invoeren schoolzwemmen
15. Betrokkenheid jongeren bij nieuw beleid

Deze onderwerpen hebben wij (op basis van een korte analyse) getoetst aan de selectiecriteria en per onderwerp ons commentaar op schrift gesteld (zie [bijlage 1](#)).

Onze conclusie was dat onderzoeksonderwerp 1 (regels/maatwerk sociaal domein) op zich onderzoekwaardig is, passend binnen de selectiecriteria en zich prima leent voor rekenkameronderzoek.

Onderwerpen 2, 4 en 15 refereren allemaal naar participatie. De rekenkamer stelde voor burgerparticipatie als onderzoeksonderwerp te nemen. Daarbij zeker ook in te zoomen op specifieke doelgroepen (jongeren en wijkbewoners). Ook dit onderwerp past prima binnen de selectiecriteria. Bij de andere onderwerpen hebben wij twijfels of rekenkameronderzoek op dit moment gewenst is.

Vervolgens hebben wij onze voorlopige keuze voorgelegd aan en besproken met de auditcommissie, op 15 maart. Die kon volledig instemmen met deze keuze

Maar aanleiding van dit overleg hebben wij besloten om een onderzoek naar **burgerparticipatie** uit te voeren, met de scope zoals door ons geschetst. Dit onderwerp heeft een groot maatschappelijk en politiek belang, waarbij ook de effectiviteit van het huidige participatiebeleid in beeld komt.

Keuzes voor de andere drie gemeenten

De rekenkamer heeft voor de andere gemeenten de volgende onderzoeksonderwerpen gekozen:

- Bergen op Zoom: Armoede- en schuldhulpverlening; brede scope
- Drimmelen: Huisvesting arbeidsmigranten
- Etten-Leur: Armoede- en schuldhulpverlening; brede scope

De onderzoeken worden gedaan binnen het ons ter beschikking gestelde budget.

Vervolg

Wij zullen een kort vooronderzoek doen om het thema (en de uitvoerende partijen) goed in beeld te krijgen, en de precieze scope van het onderzoek te bepalen. Zoals al in onze brief van 16 februari gesteld, is het mogelijk (en wat ons betreft ook wenselijk) dat er een klankbordgroep komt die met ons hierover spart. Door de auditcommissie is al gesuggereerd dat dit een auditcommissie-plus kan zijn. Via de griffie zullen wij dit nader afstemmen.

Dit vooronderzoek zal leiden tot een onderzoeksopzet, op basis waarvan wij de uitvoering van het onderzoek in gang zetten. Over deze onderzoeksopzet zal overleg zijn (waarschijnlijk met de klankbordgroep) en nadien aan de raad ter kennis gebracht.

Vervolgens wordt de keuze voor de onderzoeker(s) gemaakt en start het onderzoek.

Mogelijke vragen kunt u rechtstreeks aan ons stellen, via onze secretaris, de heer Skip Anker (s.anker@roosendaal.nl of 06-25326725).

Met groet,
namens de Rekenkamer,

Frits van Vugt (voorzitter)

Ingekomen onderzoeksonderwerpen

1. De impact van regels/protocollen in het sociaal domein, op maatwerk en efficiënte dienstverlening (CDA)

Toelichting door de fractie:

Zou de Rekenkamer onderzoek kunnen doen naar de effecten van regels, standaarden, protocollen en dergelijke in het sociaal domein, en dan met name naar de vraag in hoeverre deze in de weg staan aan maatwerk en efficiënt werken in de zorg en maatschappelijke dienstverlening?

Dit lijkt mij een relevant onderwerp gelet op de steeds toenemende druk op de zorg, mogelijk kan een Rekenkamer-onderzoek over dit onderwerp ertoe leiden dat die druk wat wordt verlicht.

Daarnaast nog een vraag: wordt dit een onderzoek alleen voor Roosendaal of voor de regio?

Reactie Rekenkamer:

De context waarin gemeenten opereren in het sociaal domein is niet eenvoudig. Vanuit de aard van de wetgeving beschikken ze over veel manoeuvreerruimte, anderzijds blijken gemeenten in een soort "fuik" te komen en gaat de verantwoordelijkheid vanuit andere domeinen niet gepaard met eigen financieringsbronnen of een deugdelijk financieel vangnet (Aldus het VNG rapport, "de staat van het sociaal domein"). De omgeving waarin gemeenten hun taken in het sociaal domein moeten waarmaken, is zeer breed en complex en vaak komen inwoners pas in beeld wanneer het op andere terreinen vanuit bestaanszekerheid en participatie "fout" is gegaan. De veelheid aan actoren (gemeenten, aanbieders, Rijk, cliënten, werkgevers, scholen, ouders, professionals, verzekeraars, landelijke instellingen), de veelheid aan wetten en geldstromen (WMO, Jeugdwet, Participatiewet etc) maar ook de achterliggende waarden en principes maken een onderzoek naar de effecten van regels en standaarden erg breed en vereist nadere afbakening.

De conclusie van de Rekenkamer is dat het onderwerp als zodanig relevant is, maatschappelijke impact en financieel belang rechtvaardigen een rekenkameronderzoek. Echter, om een onderzoek uit te voeren is het zaak een heldere probleemstelling te definiëren en daarbij een duidelijke scope te bepalen. Het onderwerp leent zich overigens zeker om breder te trekken naar de andere gemeenten.

2. Effect van inwonerswijken op verkleinen afstand inwoners - politiek (D66)

Toelichting door de fractie:

In hoeverre kunnen inwonerswijken een verbetering teweegbrengen in het verkleinen van de afstand tussen politiek en inwoners in onze gemeente?

Reactie Rekenkamer:

De fractie geeft aan dat de onderzoeksvraag is ingegeven vanuit de wens het vertrouwen van de inwoners in de lokale politiek te versterken. De betrokkenheid van de inwoners bij de lokale politiek is gering, mede gelet op de lage opkomstcijfers bij de verkiezingen. Inwonerswijken die een bepaalde zeggenschap worden toebedeeld, kunnen hierbij een rol spelen. De Rekenkamer is van mening dat

deze vraag in breder perspectief gesteld kan worden, namelijk vanuit het bredere thema participatie. Er zijn meerdere fracties die als onderzoekssuggestie het thema (burger-)participatie inbrengen (zie verderop onderwerpen 4 en 15).

De Rekenkamer is van mening dat participatie een relevant onderwerp is. Specifiek in het kader van deze suggestie is het relevant te bekijken op welke wijze momenteel de functie van de wijkraden is in relatie tot lokale democratie.

3. Noodzakelijkheid van geheime stukken en vergaderingen (VL)

Toelichting door de fractie:

Biedt de gentle agreement (onderzoeksprotocol) voldoende waarborgen voor bescherming van raadsleden die mogelijk onterecht beschuldigd worden niet integer gedrag.
--

Reactie Rekenkamer:

De fractie geeft aan dat in toenemende mate wordt gesteld dat er niet gesproken mag worden over bepaalde dossiers. Dit belemmert raadsleden bij hun raadswerk en het in verbinding blijven met de inwoners. Komt de vraag voort over onduidelijkheid over geheimhouding.

De Rekenkamer concludeert dat dit onderwerp relevant kan zijn maar dat het de vraag is in hoeverre de Rekenkamer zich hierop moet richten. Het gaat eigenlijk primair om de toepassing van de wettelijke bepalingen inzake opleggen van geheimhouding zoals opgenomen in de Gemeentewet. Hoewel de exacte problematiek niet geheel duidelijk is, is het relevant om hierover richting raadsleden meer duidelijkheid te verschaffen. Wellicht ligt hier een taak voor de griffie. Wanneer het op termijn (na verschaffen van deze duidelijkheid) gewenst is de kwestie van geheimhouding nader onder de loep te nemen, kan het relevant zijn hiernaar een onderzoek in te stellen.

4. Betrokkenheid jongeren bij nieuw beleid (GL)

Toelichting door de fractie:

In hoeverre worden jongeren actief betrokken bij het ontwikkelen van nieuw beleid?
--

Reactie Rekenkamer:

De fractie geeft (in een nadere toelichting) aan dat het erom gaat in kaart te brengen hoe vaak de gemeente jongeren betreft bij beleidsontwikkeling van de gemeente Roosendaal. Of er regels zijn, doet niet ter zake. Een deelonderzoek zou kunnen zijn of hier inderdaad regels voor zijn en eventueel wat de relevantie is.

De fractie geeft aan dat jongeren de toekomst hebben en de vraag van de fractie is of jongeren wel voldoende maximaal betrokken worden bij beslissingen over de toekomst.

De jongerenraad Roosendaal is belangenbehartiger van de jongeren uit de stad Roosendaal en omliggende dorpen en geeft (on)gevraagd advies aan het College van B&W, de gemeenteraad en andere organisaties. De raad kan op verzoek worden gevraagd mee te denken over beleidsontwikkelingen, danwel zelf het initiatief nemen om advies uit te brengen.

Als de gemeente Roosendaal voor jongeren een aantrekkelijke gemeente wil blijven (zie strategische verkenningen 2022-2026) dan is het zaak dat jongeren ook de mogelijkheid hebben om zich uit te spreken en meedenken met beleid. Wat de precieze doelstelling is van de betrokkenheid van jongeren, zal als eerste onderzocht moeten worden.

De jongerenraad is een van de instrumenten om participatie te bevorderen binnen de gemeente. De Rekenkamer stelt voor, gelet op onderwerp 3, om dit onderwerp breder te trekken naar (burger-)participatie in meer brede zin, waarvan jongerenparticipatie dan een onderdeel is.. Het onderzoek zal dan in eerste instantie evaluerend zijn, waarbij de mogelijkheden om de participatie te verbeteren zeker worden meegenomen

De Rekenkamer concludeert dat een dergelijk onderzoek naar de actieve betrokkenheid bij de ontwikkeling van nieuw beleid wel een prima rekenkameronderzoek kan zijn.

5. Gevolgen cybersecurity (VVD)

Toelichting door de fractie:

Cybersecurity: wat zijn mogelijke gevolgen voor de gemeente en haar dienstverlening bij een mogelijke Hack/ransomware aanval?

Reactie Rekenkamer:

Cybercriminaliteit kent vele vormen en zal naar verwachting, mede gelet op de verdere digitalisering, de komende jaren verder toenemen. Het vergroten van de digitale weerbaarheid van gemeenten is van cruciaal belang om de risico's van een cyberaanval te beheersen.

De vraag wat de gevolgen zijn voor de gemeente bij haar dienstverlening is niet specifiek een onderzoeksvraag die ligt op het werkterrein van de Rekenkamer. Het is een regulier bedrijfsvoeringsvraagstuk.

Wel zou de vraag gesteld kunnen worden of de gemeente Roosendaal afdoende beheersmaatregelen neemt om de risico's van cybercriminaliteit te beperken. Maar deze vraag ligt naar de mening van de Rekenkamer eerder bij de Auditcommissie in samenspraak met de accountant. Het is namelijk gebruikelijk dat de accountant bij zijn onderzoek t.b.v. de managementletter uitgebreid kijkt naar de beheersing van de IT systemen en –processen.

De conclusie is dan ook dat dit onderzoeksonderwerp door de Rekenkamer niet wordt meegenomen.

6. Implementatie Omgevingswet: ex ante onderzoek (VVD)

Toelichting door de fractie:

Nadere toelichting ontbreekt

Reactie Rekenkamer:

De Omgevingswet is een van de grootste wettelijke veranderingen in Nederland: de historisch gegroeide veelheid aan wetten, regels en afspraken voor de fysieke leefomgeving wordt geïntegreerd in één nieuw stelsel.

In de Programmabegroting 2023 is uitvoerig beschreven op welke manier de gemeente Roosendaal aan de slag gaat met de Omgevingswet en welke partijen de gemeente hierbij betreft. Het is de Rekenkamer niet duidelijk waarop het ex ante onderzoek zich moet richten.

7. Ondernijning (VVD)

Toelichting door de fractie:

Welke vormen van ondernijnde criminele praktijken doen zich voor in Roosendaal en wat kan worden gezegd over de maatschappelijke effecten en locaties en branches die het betreft?
--

Reactie Rekenkamer:

Ondermijnende criminaliteit heeft vele uitingsvormen. Een antwoord op de vraag welke vormen van ondermijnende criminele praktijken zich in Roosendaal voordoen met bijbehorende maatschappelijke effecten, is een vraag die eerder gesteld dient te worden aan het college van Burgemeester en Wethouders. Een Rekenkameronderzoek is naar zijn aard niet gericht op het beantwoorden van een dergelijke vraag.

Wel kan een relevant onderzoek zijn te beoordelen of de maatregelen die worden genomen om de weerbaarheid van de gemeente te vergroten, afdoende zijn. Tegelijkertijd beseft de Rekenkamer dat een dergelijk onderzoek een zeer moeilijk te onderzoeken thema is. De maatregelen die de gemeente Roosendaal neemt, zijn onder andere verwoord in de Programmabegroting 2023. De vraag of deze afdoende zijn om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan, is voor de Rekenkamer zeer lastig om hierover te oordelen. Dit bevindt zich eerder op het domein van de politie, het Openbaar Ministerie, het college van B&W en de burgemeester als zelfstandig bestuursorgaan.

De conclusie is dan ook dat deze onderzoekssuggestie niet wordt overgenomen door de Rekenkamer.

8. Risicomanagement (PvdA)

Toelichting door de fractie:

Hoe gaan we om met het risicomanagement ten opzichte van het ambitieakkoord?
De ambities voor Roosendaal zijn groot, in deze periode maar ook daarna. Maar die ambities moeten wel door mensen in goede banen geleid worden. Hebben we als gemeente wel de basis op orde qua mankracht om de lopende zaken te behandelen en ook al die nieuwe ambities op te pakken en uit te voeren? Of hebben we veel externen/projectleiders, maar weinig mensen op de uitvoer?
Met andere woorden: Zijn de taken en ambities in relatie met de ambtelijke capaciteit in veranderende wereld met nieuwe RO, woningbouw, etc. wel in evenwicht?

Reactie Rekenkamer:

Hoe de gemeente omgaat met risicomanagement en wat de ambities zijn, is onderwerp van gesprek met het college van burgemeester en wethouders. Ook de vraag of de gemeente beschikt over voldoende menskracht, is zeer relevant, maar is een vraag die niet primair door de Rekenkamer beantwoord dient te worden maar eerder door het college.

Vandaar dat de rekenkamer niet voor dit (overigens wel belangrijke) onderzoeksthema kiest.

9. Beleid gemeente gericht op sociale klassen (PvdA)

Toelichting door de fractie:

Welke beleid van de gemeente heeft effect op de kloof en verschillen tussen de sociale klassen in Roosendaal (context: artikel van SCP van 7 maart over de aanzienlijke verschillen tussen sociale klassen in Nederland)?
Dit bezien van 1980 tot heden, waarbij toekomstgericht de vraag is: Welke beleidsinstrumenten zijn effectief gebleken in deze?

Reactie Rekenkamer:

Het is de Rekenkamer niet duidelijk of het dichten van de genoemde kloof onderdeel is van gemeentelijk beleid. Mocht dit wel zo zijn, dan is voor deze vraag langdurig onderzoek nodig dat niet zozeer ligt op het terrein van de Rekenkamer. Hier is echter wel de nodige (wetenschappelijke) literatuur over.

10. Aanpak woningtekort (PvdA)

Toelichting door de fractie:

Wat kan de Rekenkamer na onderzoek aangeven over de aanpak van het woningtekort in Roosendaal? > De Rijksoverheid heeft met impulsen beoogd gemeenten te ondersteunen om meer huizen te bouwen. Het is niet zeker of deze maatregel daadwerkelijk tot meer woningen gaat leiden (in Roosendaal). Of blijkt uit onderzoek dat dit toch wel het geval is?

Reactie Rekenkamer:

De voorgestelde onderzoekssuggestie is een vraag die onderdeel uitmaakt van de woonvisie en een uitwerking kan zijn van de recent afgesloten woondeals (met provincie en Rijk).

Deze vragen zouden beter rechtstreeks voorgelegd kunnen worden aan het college van Burgemeester en wethouders. Deze vraag leent zich niet specifiek voor een Rekenkameronderzoek.

11. Toegevoegde waarde subsidies (PvdA)

Toelichting door de fractie:

Wat is de toegevoegde waarde van subsidies (vanuit EU, provincie, Rijk) voor Roosendaal op de langere termijn en worden deze subsidies ook goed gebruikt? > Zonder geld kunnen we niks als gemeenten. Daarom zijn er verschillende subsidies die men kan aanvragen. Maar vragen we die ook wel aan als Roosendaal, worden ze voor de juiste dingen gebruikt en levert het ons als Roosendaal ook echt iets op?

Reactie Rekenkamer:

De Rekenkamer onderschrijft het belang van een gedegen beleid om externe subsidiebronnen goed te benutten. De suggestie zoals hier beschreven is erg algemeen beschreven (externe subsidiegelden kunnen op uiteenlopende thema's betrekking hebben). Bovendien is niet duidelijk of er momenteel risico's zijn. Het lijkt de rekenkamer beter om per specifiek geval een vraag hierover te stellen aan het college van Burgemeester en Wethouders.

Afhankelijk van het antwoord van c.q. de uitwerking door het college, kan dit zeker een onderwerp zijn dat zich te zijner tijd leent voor onderzoek door de Rekenkamer.

12. Verduurzaming veehouderij (PvdA)

Toelichting door de fractie:

In hoeverre is het de afgelopen 5 jaar gelukt om de veehouderij in Roosendaal te verduurzamen en mestvervuiling aan te pakken? > Ja, eigenlijk spreekt de vraag voor zich.
Kan er verder geen uitleg bij verzinnen ;)

Reactie Rekenkamer:

Dit is een groot maatschappelijk issue dat niet zozeer op het terrein van de lokale Rekenkamer ligt. Het gaat hier (grotendeels) om uitvoering van provinciaal en rijksbeleid. Dit onderwerp leent zich minder voor een Rekenkameronderzoek.

13. Afhandelingstermijnen vergunningen en andere aanvragen (VLP)

Toelichting door de fractie:

Afhandelingstermijnen vergunningen en andere aanvragen

Reactie Rekenkamer:

Onduidelijk is over welke vergunningen het gaat. Informatie over afhandelingstermijnen van vergunningen kan verstrekt worden door het college van Burgemeester en wethouders. Een onderzoek door de Rekenkamer voert te ver.

14. Invoeren schoolzwemmen (FVD)

Toelichting door de fractie:

We zouden graag willen laten onderzoeken of het terug invoeren van schoolzwemmen binnen onze gemeente mogelijk zou zijn. Wat voor consequenties dit heeft voor budget voor de gemeente en wat voor maatschappelijke effecten dit zal opleveren.

Reactie Rekenkamer:

Een onderzoek gericht op het opnieuw invoeren van schoolzwemmen valt niet binnen de scope van onderzoeken die de Rekenkamer uitvoert. Deze vraag hoort eerder thuis bij het college van Burgemeester en wethouders.

15. Betrokkenheid jongeren bij nieuw beleid (FVD)

Toelichting door de fractie:

In hoeverre worden jongeren actief betrokken bij het ontwikkelen van nieuw beleid en via welke wegen zouden jongeren meer betrokken kunnen worden. Een soort waaier van suggesties waar andere gemeentes gebruik van maken.

Reactie Rekenkamer:

Deze onderzoekssuggestie ligt in het verlengde van onderzoekssuggestie 4. De Rekenkamer is van mening dat participatie in brede zin een zinvol onderwerp van onderzoek kan zijn, in evaluerende zin. Daarvan is jongerenparticipatie een item. Een waaier opstellen voor andere gemeentes is niet iets waarop de Rekenkamer zich zal richten. Er zijn overigens al wel landelijke informatiebronnen hierover.